

5777

Torah from Around the World

Rabbi Juda droeg een kan en rabbi Sjim'on een mand het beth hamidrasj (leerhuis) binnen. Zij zeiden: „Handwerk is een grootse zaak, want het geeft eer aan degenen die het doen.“

Babylonische Talmoed,

Nedariem 49b

Sjabbat 13 mei 2017 / 17 Ijar 5777, Emor, Wajikra/Leviticus 21:1 - 24:23

Tanach blz. 241 - 250

Haftara: Jechezkeel 44:15-31

Tanach blz. 1131 - 1132

Commentaar: Rabbijn Bradley Artson (1959) doceert aan de Ziegler School of Rabbinic Studies, Los Angeles. Hij is ook deken van het Zacharias Frankel College aan de Universiteit van Potsdam.

vertaler: Frits Pront

[Het Engelse origineel](#)

Streven naar geluk

Wanneer wij ons als Joden identificeren, moeten wij ons ervan bewust zijn dat onze manier van spreken en onze handelingen, onze gezinnen en het grootste deel van het joodse volk niet onberoerd laten.

De Amerikaanse cultuur gaat prat op en verheerlijkt individualiteit en autonomie. De Stichtingsacte van de Verenigde Staten bevestigt het recht van elk individu op „leven, vrijheid en het streven naar geluk.“ De Pilgrim Fathers ontvluchtten Engeland en Europa, naar ons wordt verteld, om in vrijheid hun godsdienst te kunnen uitoefenen en ook om individuele vrijheid te vinden. Wij [Amerikanen, red.] zijn terecht trots op onze nationale idealen van persoonlijke vrijheid en vrijheid in brede zin, wij koesteren onze mogelijkheid om ieder op zijn of haar eigen manier de weg naar geluk te vinden. Zelfs die Amerikanen die later arriveerden, kwamen op zoek naar economische vrijheid en om een leven naar eigen inzicht te leiden. De mogelijkheid om te gaan en te staan waar men verkiest, om te werken op elk gewenst

terrein, om op te klimmen wanneer iemands begaafdheid een succesvolle loopbaan mogelijk maakt, vormt nog steeds het hart van onze idealen als Amerikaan.

Hoewel dit gezichtspunt zeker zijn verdienste heeft, stelt het duidelijk andere prioriteiten dan het traditionele Jodendom. Waar de Amerikaanse wet in de eerste plaats spreekt van persoonlijke rechten, benadrukt de joodse wet plichten ten opzichte van de ander. Amerika verstaat onder 'vrijheid' de onbegrensde mogelijkheden; het Jodendom ziet 'vrijheid' als het vermogen om ten volle zorgzaam, betrokken en meelevend te zijn.

Het taaleigene van de Tora weerspiegelt die notie van onderlinge afhankelijkheid binnen menselijke relaties. Bij het beschrijven van de naamloze man die zich lasterend uitlaat over God, laat de Tora ons weten dat „zijn moeders naam Sjlomiet was, een dochter van Divri uit de stam Dan". Waar hebben wij zo'n breedvoerige introductie van de familie en naasten van deze anonieme ellendeling voor nodig? In z'n eentje lokte hij een gevecht uit, in z'n eentje schold hij God uit, dus waarom moeten zijn onschuldige moeder, grootvader en stam er bij betrokken worden?

De rabbijnen uit de Oudheid gingen ervan uit dat de Tora geen woorden verspilt aan overbodige informatie. Als de naam van de moeder en de stam genoemd worden, dan moet de Tora de bedoeling hebben ons iets te leren. Maar wat zou dat kunnen zijn? In deze onverwachte opsomming herkent de commentator Rasji een boodschap over menselijke verantwoordelijkheid en ergens bij horen: „(..) dat de slechterikken schande brengen over henzelf, over hun ouders en hun stam."

Op een vergelijkbare manier verdienen de rechtvaardigen „lof voor henzelf, lof voor hun ouders en hun stam." Met andere woorden: onze daden stralen ook af op degenen die van ons houden en op hen die met ons verbonden zijn door familiebanden of door deel te zijn van een volk. We kunnen wel vinden dat wij als enkeling handelen, maar in werkelijkheid raken wij meer levens dan wij vermoeden en hebben onze daden het vermogen het leven van degenen die van ons houden te beïnvloeden of te sieren. Elk van ons beïnvloedt de reputatie van ons allen.

Midrasj *Wajikra Rabba* verwoordt dat aldus: „Waarom wordt Israël vergeleken met een schaap? Net zoals een schaap een klap op z'n kop of op een van z'n poten in al zijn ledematen voelt, zo is het ook als één Jood een zonde begaat: alle Joden voelen het."

Alle Joden hebben een belang bij elkaar. Onze daden, gedrag en ons karakter veranderen de manier waarop andere mensen ons als groep zien. Het is in feite zo dat het gedrag van één Jood zelfs invloed kan hebben op hoe andere Joden het Jodendom zien!

Als Joden zich onledig houden met fraude, maken zij de waarden die door onze traditie hoog worden gehouden, te schande. Als Joden zich denigrerend uitlaten ten opzichte van andere Joden - in woord of in daad - plegen zij verraad aan onze gemeenschappelijke afkomst en brengen zij onze gedeelde toekomst in gevaar. Wanneer Joden het lijden van andere mensen negeren - binnen onze eigen gemeenschap en wereldwijd - raakt dat aan de Bron van onze menselijkheid.

Als wij ons identificeren als Joden, gaan wij er impliciet mee akkoord om het joodse volk als een „licht voor de volken" te behouden. Hoe wij handelen heeft invloed op hoe niet-Joden over ons allemaal denken. Hoe wij handelen zal eveneens vorm geven aan hoe wij over onszelf denken.

Joodse zelfhaat wordt vaak ingegeven door houding of gedrag van onze mede-Joden. Andersom: een enkele dappere, vrome of fatsoenlijke Jood of Jodin kan zeer velen van ons inspireren om diezelfde waardevolle idealen na te streven. Een keppeltje op je hoofd, de *mezoeza* aan je deurpost, of de ketting om je hals, zijn een gelofte om de hoogste standaard van joodse ethiek uit te dragen. Het joodse volk verlaat zich op jou. Door middel van onze *brit* (verbond) met God, onze geschiedenis en ons erfgoed, zijn wij één.

